

Read the full book on: [10.1787/9789264189560-en](https://doi.org/10.1787/9789264189560-en)

Medsebojno povezana gospodarstva. Koristi od svetovnih vrednostnih verig

Povzetek v slovenščini

- Danes je to, »kaj delaš« (dejavnosti, v katere je vključeno podjetje ali država), pomembnejše za rast in zaposlovanje kot to, »kaj prodajaš« (končni proizvod).
- Svetovne vrednostne verige omogočajo podjetjem in gospodarstvom, da »naredijo« tisti del procesa, v katerem so najboljša, pri tem pa uporabijo polizdelke in storitve od druge, tako da jim ni treba razviti celotne industrije.
- Zunanje izvajanje in offshore dejavnosti povečujejo konkurenčnost z zagotavljanjem dostopa do cenejših, bolj raznolikih in bolj kakovostnih vloženih virov.
- Vedno večja medsebojna povezanost gospodarstev ustvarja pomembne priložnosti, vendar tudi nove politične izzive.

Konkurenčnost

- Pogoj za konkurenčnost v svetovnih vrednostnih verigah je okrepitev dejavnikov proizvodnje, ki so povezani s prostorom in po navadi ne prečkajo državnih meja. To pomeni vlaganje v človeški kapital, spretnosti in znanje ter kakovostno infrastrukturo in spodbujanje možnosti za tesne povezave med industrijo in univerzami ter druge oblike »tihega« znanja. Za odločitve podjetij o vlaganju je pomembna tudi kakovost institucij in vlade.
- Mala in srednje velika podjetja (MSP) imajo pomembno vlogo na področju niš svetovnih vrednostnih verig in prispevajo k izvozu večjih podjetij.
- Industrijska proizvodnja ostaja glavna dejavnost v svetovnih vrednostnih verigah, pa čeprav zdaj velik del ustvarjanja vrednosti predstavljajo storitve.
- Starejše podporne politike zanemarjajo vidik medsebojnega povezovanja proizvodnje v svetovnih vrednostnih verigah in potrebo po mednarodni konkurenci in odprtosti. Povečujejo tveganje protekcionizma, uspeh na mednarodnih trgih pa je enako odvisen od zmogljivosti za uvoz kakovostnih vloženih virov kot od sposobnosti za izvoz.

Trgovina

- V večini gospodarstev približno ena tretjina vmesnega uvoza konča v izvozu. V svetovnih vrednostnih verigah so tarife in druge uvozne ovire dejansko davek na izvoz. Tudi omejitve izvoza lahko vplivajo na učinkovito delovanje svetovnih vrednostnih verig in povečujejo stroške. Kadar deli in sestavni deli večkrat prečkajo mejo, se negativni učinki trgovinske zaščite stopnjujejo.
- Ukrepi za spodbujanje trgovine, kot so hitri in učinkoviti pristaniški in carinski postopki, omogočajo gladko delovanje vrednostnih verig. Približevanje standardov in certifikacijskih zahtev ter sporazumi o vzajemnem priznavanju lahko zmanjšajo obremenitev izvoznih podjetij.
- Liberalizacija tarif lahko ustvarja nove trgovinske priložnosti, svetovne vrednostne verige pa zahtevajo tudi učinkovite storitve in možnost za selitev ljudi, kapitala in tehnologije čez meje.
- Storitve v številnih državah OECD predstavljajo več kot polovico ustvarjene vrednosti v svetovnih vrednostnih verigah, na Kitajskem pa več kot 30 %.

Naložbe

- Glede na pomembno vlogo večnacionalnih družb (MNEs) je učinkovit način za vključevanje držav v svetovne vrednostne verige, da se zmanjšajo ovire za naložbe. Z zaviranjem učinkovitega delovanja svetovnih vrednostnih verig imajo lahko ovire za čezmejne naložbe negativen učinek na blaginjo tako doma kot v državi gostiteljici.
- Ureditev, postavljena na podlagi tisočih dvostranskih in regionalnih naložbenih sporazumov, ne odseva ustrezno medsebojno povezane narave gospodarstev v svetovnih vrednostnih verigah.
- Pospeševanje in spodbujanje naložb se mora bolj osredotočiti na dejavnosti v svetovnih vrednostnih verigah kot na industrijo. Pri oblikovanju politik je treba upoštevati, da je uspeh odvisen od notranjih in zunanjih naložb.
- Velike večnacionalne družbe, vključno z nekaterimi družbami v državni lasti, so pomembni akterji v svetovnih vrednostnih verigah, ki opozarjajo politike, na primer glede učinkov na konkurenčnost in trge v nadaljnji verigi.
- Svetovne vrednostne verige lahko podpirajo širjenje zamisli o odgovornem poslovnem ravnanju; bistveno pa je, da se poslovanje opravlja na tak način, da so spoštovane človekove pravice in dostojanstvo, kot predpisujejo smernice OECD za večnacionalna podjetja ter priznani standardi ILO in ZN.

Razvoj

- Vključitev v svetovne vrednostne verige z dostopom do omrežij, svetovnih trgov, kapitala, znanja in tehnologije je lahko prvi korak do gospodarskega razvoja.
- Ker svetovne vrednostne verige vključujejo dejavnosti, sklenjene znotraj večnacionalnih družb in med njimi ter neodvisnimi dobavitelji, je bistvena sposobnost za izpolnjevanje pogodbenih obveznosti. Države z dobrimi pravnimi sistemi imajo vse večji izvoz v bolj zapletenih panogah. Naloge, za katere so potrebne bolj zapletene pogodbe, se lažje izvajajo v državah, kjer pogodbene institucije dobro delujejo.

- Številne države z nizkim dohodkom ostajajo izključene iz svetovnih vrednostnih verig zaradi svoje lokacije, pomanjkanja naravnih virov, pomanjkanja infrastrukture ali poslovnega okolja.

Prilagoditev in tveganja

- Mednarodna konkurenca v svetovnih vrednostnih verigah vključuje stroške prilagoditve, ker nekatere dejavnosti rastejo, druge pa upadajo in ker se dejavnosti selijo po državah.
- Politika mora olajšati proces prilagoditve s trgom dela in socialnimi politikami ter vlaganjem v izobraževanje ter spretnosti in znanje. Strukturne politike pomagajo okrepiti tudi prožnost in s tem odpornost gospodarstev na prihodnje šoke.
- Naraščanje medsebojne povezanosti gospodarstev je vir odpornosti. Privede lahko tudi do razširjanja, če se dogodki v enem delu svetovne vrednostne verige napajajo skozi celotni sistem.
- Glede na širok vpliv svetovnih vrednostnih verig na blaginjo, se morajo vlade, podjetja in druge zainteresirane strani še naprej zavedati svoje vloge in odgovornosti v zvezi z upravljanjem.

Ključna priporočila

- Okrepite večstransko sodelovanje in usklajevanje, da boste ohranili odprto in predvidljivo mednarodno naložbeno ozračje, ki podpira naložbe v svetovne vrednostne verige in pomaga pri usklajevanju nacionalnih politik s svetovno naravo gospodarske dejavnosti.
- Poskrbite, da bodo trgi ostali odprti in se upirajte pritiskom zaščitnih ukrepov. Povečajte liberalizacijo trgovine, najboljše večstransko, da se dosežejo največje možne povezave na nabavnem in prodajnem trgu. Treba je sprejeti ukrepe za spodbujanje trgovine, vključno s Sporazumom STO.
- Izogibajte se spodbujevalnim vojnām, da bi pritegnili visoke stopnje vrednosti v svetovne vrednostne verige.
- Podpirajte MSP s politikami, ki spodbujajo razvoj povezav z mednarodnimi podjetji, okrepite njihovo zmogljivost oskrbe in sposobnost za inovacije ter omogočite sprejetje standardov za proizvode.
- Vlagajte v spretnosti in znanje ter napredne proizvodne tehnologije, vključno s tradicionalnimi industrijami, in pomagajte zasidrati proizvodnjo in ustvarjati vrednost s politikami, ki krepijo omrežja in sodelovanje.
- Podprite naložbe v znanje, kot so raziskave in razvoj ter načrtovanje, in spodbujajte razvoj pomembnih gospodarskih kompetenc, predvsem spretnosti in znanja ter upravljanje.
- Reformirajte ureditev in liberalizirajte trgovino in naložbe v storitve, da boste okrepili konkurenčnost in povečali produktivnost ter kakovost storitev.
- Zmanjšajte ovire za naložbe, da boste pomagali državam v razvoju pri vključevanju v svetovne vrednostne verige.
- Zagotovite podporo nastajajočim gospodarstvom, da bodo izboljšala poslovno okolje in okrepila svoje zmogljivosti za vključitev v mednarodno trgovino.
- Podprite vzpostavitev zmogljivosti s pobudami za »pomoč trgovini«, da boste pomagali najrevnejšim gospodarstvom v razvoju.
- Čeprav so podjetja prva, ki so odgovorna za obravnavanje potencialnih tveganj, spodbujajte večstranski pristop zainteresiranih strani, ki vključuje vlade, v podporo izmenjavi informacij in vzpostavitvi zmogljivosti.
- Sprožite nadaljnje delo pri ocenjevanju vloge naložb v svetovne vrednostne verige in vplive svetovnih vrednostnih verig na zaposlovanje, spretnosti in znanje ter dohodek.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2013), *Interconnected Economies. Benefiting from Global Value Chains*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264189560-en